Mariusz Nepelski, Jarosław Struniawski
Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie

KOMPETENCJE POLICJI W ZAKRESIE WYKONANIA EUROPEJSKIEGO NAKAZU ARESZTOWANIA

Streszczenie: Europejski nakaz aresztowania jest decyzją sądową, umożliwiającą bardziej sprawne aresztowanie i przekazanie osoby podejrzanej lub oskarżonej o popełnienie przestępstwa i wydanie jej do kraju, w którym zostanie postawiona przed sądem lub przekazana do wykonania wcześniej orzeczonej kary. W artykule przedstawiono podstawy prawne oraz procedury dotyczące wykonania ekstradycji na terenie Unii Europejskiej. Zaprezentowano również praktyczne rozwiązania organizacyjne i planistyczne stosowane przez polską Policję w celu wykonania ENA. Materiał został sporządzony na podstawie analizy przepisów prawnych przedmiotowej tematyki oraz przeprowadzonych wywiadów eksperckich z policjantami zajmującymi się organizacją i wykonywaniem międzynarodowych konwojów osób zatrzymanych.

Słowa kluczowe: procedura, konwój, Policja, nakaz aresztowania, współpraca międzynarodowa, bezpieczeństwo.

Wprowadzenie

Rozwój integracji europejskiej oparty jest między innymi na współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych. Współpraca w tym obszarze koncentruje się w głównej mierze wokół zasady wzajemnego uznawania decyzji sądowych w państwach wspólnotowych oraz przeciwdziałania, zwalczania przestępczości i zacieśniania współpracy w tym zakresie[1]. W ramach wspólnych działań wprowadzono decyzję ramową Rady Unii Europejskiej z 13 czerwca 2002 roku w sprawie europejskiego nakazu aresztowania (ENA) i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi[2]. Zgodnie z założeniami, w państwach członkowskich nowe rozwiązania prawne zastąpiły europejską konwencję o ekstradycji[3]. Przyjęte w decyzji ramowej rozwiązania w dużym stopniu uprościły i znacznie skróciły czas obowiązującej procedury ekstradycyjnej pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Do-

[1] *Europejski nakaz aresztowania w teorii i praktyce państw członkowskich Unii Europejskiej*, [red.] P. Hofmański, Warszawa 2008, s. 19–30.

[2] Dz.Urz. L 190/1 z 18 lipca 2002 r.

[3] Europejska konwencja o ekstradycji, sporządzona w Paryżu 13 grudnia 1957 r.; Protokół dodatkowy do powyższej konwencji, sporządzony w Strasburgu 15 października 1975 r.; Drugi protokół dodatkowy do powyższej konwencji sporządzony w Strasburgu 17 marca 1978 r., (Dz.U. 1994 nr 70 poz. 307).

tychczasowe algorytmy administracyjne i polityczne zostały zastąpione przez jedną formę postępowania, co w dużej mierze ułatwia odnajdywanie przestępców, ich ściganie i stawianie ich przed obliczem sądów. Państwa UE mają jednak swobodę stosowania i zawierania dwustronnych lub wielostronnych porozumień, o ile porozumienia te dodatkowo ułatwiają bądź upraszczają procedury wydawania.

Europejski nakaz aresztowania

ENA jest decyzją sądową (w zależności od kraju może to być sąd lub prokurator) wydawaną przez państwo członkowskie Unii Europejskiej w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, dla przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności albo innego środka polegającego na pozbawieniu wolności. Umożliwia on aresztowanie osoby podejrzanej lub oskarżonej o popełnienie przestępstwa (lub już za nie skazanej) i wydanie jej do kraju, w którym zostanie postawiona przed sądem lub przekazana do wykonania wcześniej orzeczonej kary. Ponadto procedura, która ma zastosowanie w przypadku ENA, nie uwzględnia politycznego elementu ekstradycji. Oznacza to, że decyzja o przekazaniu lub odmowie przekazania danej osoby na podstawie ENA opiera się wyłącznie na postępowaniu sądowym. Ważną kwestią w tym zakresie jest przestrzeganie przez państwa członkowskie i sądy krajowe postanowień europejskiej konwencji praw człowieka[4].

Nakaz stosuje się w wypadku prawomocnego skazania na karę pozbawienia wolności lub orzeczenia środka zabezpieczającego w wymiarze co najmniej czterech miesięcy oraz przestępstwa, za popełnienie którego przewidziana jest kara pozbawienia wolności lub zastosowania środka zabezpieczającego o maksymalnym wymiarze powyżej jednego roku. Powinien on zawierać informacje dotyczące tożsamości danej osoby, organu sądowego wydającego nakaz, prawomocnego orzeczenia, charakteru przestępstwa, kary itd. Nakaz jest tłumaczony na język urzędowy państwa członkowskiego, które go wykonuje. Ponadto jest on wysyłany przy użyciu dowolnych środków, pod warunkiem, że zapewniają one zachowanie zapisu pisemnego i pozwalają wykonującemu nakaz państwu członkowskiemu stwierdzić jego autentyczność. Gdy poszukiwana osoba zostaje zatrzymana, ma ona prawo do informacji o treści nakazu i skorzystania z usług adwokata oraz tłumacza.

Przekazanie danej osoby następuje pod warunkiem, że czyn objęty wnioskiem stanowi przestępstwo zarówno w państwie wydającym wniosek, jak i w państwie, w którym osoba ta została aresztowana – zasada podwójnej odpowiedzialności karnej. Zasady tej nie stosuje się w odniesieniu do trzydziestu dwóch kategorii poważnych przestępstw (o wymiarze kary co najmniej trzech lat), między innymi:

[4] P. Binas, P. Nalewajko, *Europejski nakaz aresztowania,* [w:] *Unijna polityka karna*, [red.] A. Szwarc, Poznań 2009, s. 113–115.

terroryzm, handel ludźmi, korupcja, udział w organizacjach przestępczych, fałszowanie walut, zabójstwo, rasizm i ksenofobia, gwałt, handel kradzionymi pojazdami, nadużycia finansowe, w tym mające negatywny wpływ na interesy finansowe UE. Europejski nakaz aresztowania wydany w wypadku danego przestępstwa musi być wykonany niezależnie od tego, czy definicja przestępstwa jest taka sama w obu państwach, pod warunkiem, że minimalne ustawowe zagrożenie karą pozbawienia wolności wynosi co najmniej trzy lata.

Procedura wykonania ENA

Procedura wykonania ENA zakłada, że przejęcie osoby nastąpi w terminie dziesięciu dni od daty uprawomocnienia się decyzji w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanej przez właściwy organ sądowy kraju, na terenie którego nastąpiło zatrzymanie. W szczególnych sytuacjach, gdy przekazanie w tym terminie uniemożliwiają okoliczności niezależne od państw przekazujących sobie osoby zatrzymane, oba kraje mogą uzgodnić nowy termin przekazania – kolejne dziesięć dni. Taka sytuacja może się zdarzyć np. z przyczyn natury humanitarnej, jeśli przekazanie w pierwotnym terminie zagrażałoby życiu lub zdrowiu osoby. Po upłynięciu tych terminów osoby zatrzymane na podstawie ENA powinny zostać zwolnione. Cały okres zatrzymania z tytułu europejskiego nakazu aresztowania musi zostać zaliczony do całkowitego okresu ewentualnie wymierzonej kary pozbawienia wolności.

W postępowaniu ekstradycyjnym stosuje się zasadę specjalności, zgodnie z którą osoba wydana nie może być ścigana, skazana i pozbawiona wolności za inne przestępstwa popełnione przed wydaniem nakazu. Od tej zasady obowiązują dwa wyjątki: kiedy istnieje zgoda państwa wezwanego na rozszerzenie ścigania karnego, a także gdy istnieje zgoda osoby ściganej. Przekazanie danej osoby może podlegać trzem rodzajom gwarancji, których udziela państwo wydające nakaz:

- jeżeli ENA jest oparty na wyroku wydanym *in absentia* (pod nieobecność osoby ściganej), przekazanie może nastąpić pod warunkiem, że osobie ściganej przysługuje prawo do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w państwie wnoszącym o jej przekazanie;
- jeżeli ENA będący podstawą aresztowania danej osoby został wydany w związku z przestępstwem podlegającym karze dożywotniego pozbawienia wolności, przekazanie może nastąpić pod warunkiem, że oskarżona osoba po upływie określonego okresu będzie miała prawo wystąpić o kontrolę orzeczonej kary;
- jeżeli wniosek dotyczy ścigania obywatela państwa, w którym osobę tę zatrzymano, lub osoby mającej miejsce zwykłego pobytu w tym państwie,

przekazanie może nastąpić pod warunkiem, że dana osoba zostanie odesłana w celu wykonania wyroku pozbawienia wolności.

Państwo członkowskie może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania na podstawie trzech obligatoryjnych i siedmiu fakultatywnych przesłanek. Przesłanki obligatoryjne odnoszą się do: zasady *ne bis in idem* (przekazanie nie może nastąpić, jeżeli dana osoba odbyła już karę za popełnienie tego samego przestępstwa), nieletnich (przekazanie nie może nastąpić, jeżeli dana osoba nie osiągnęła wieku odpowiedzialności karnej w państwie, w którym została aresztowana) oraz amnestii (przekazanie nie może nastąpić, jeżeli państwo, w którym dana osoba została aresztowana, mogło ścigać tę osobę, a przestępstwo jest objęte amnestią w tym państwie). Przesłanki fakultatywne odmowy zależą co do zasady od uznania organów sądowych: na przykład przekazania można odmówić, jeżeli czyny przestępcze będące podstawą wydania ENA zostały częściowo popełnione w państwie, w którym aresztowano daną osobę, i jeżeli państwo to będzie ścigać sprawcę tych czynów.

W każdym z powyższych przypadków odmowa powinna być merytorycznie uzasadniona. Jednakże brak uzasadnienia może mieć dwie przyczyny: niewyczerpanie innych, prostszych mechanizmów, które powinny poprzedzić wystąpienie z europejskim nakazem aresztowania oraz waga przestępstwa nieuzasadniająca wydania nakazu[5].

W ramach ENA nawiązuje się współpracę z systemem informacyjnym Schengen (SIS) oraz ze służbami Interpolu. Gdy organy państwa członkowskiego wykonującego nakaz nie są znane, europejska sieć sądowa ma za zadanie pomóc państwu członkowskiemu wydającemu nakaz.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 roku spowodowało obowiązek dostosowania m.in. krajowych przepisów ekstradycyjnych do prawa wspólnotowego – dotychczas obowiązywał zapis konstytucyjny o zakazie ekstradycji obywatela polskiego. W związku z tym 27 kwietnia 2005 roku Trybunał Konstytucyjny[6] orzekł, że obowiązujący w tym zakresie przepis kodeksu postępowania karnego (art. 607t § 1) był niezgodny z art. 55 ust. 1 Konstytucji RP[7]. Na tej podstawie parlament uchwalił zmianę Konstytucji RP, która od 6 listopada 2006 roku dopuszcza wydanie obywatela polskiego na wniosek innego państwa lub międzynarodowego organu sądowego, o ile możliwość taka wynika z ratyfikowanej przez RP umowy międzynarodowej lub ustawy stanowiącej wykonanie aktu prawa stanowionego przez organizację międzynarodową, której RP jest członkiem.

---

[5] T. Gardocka, *Europejski Nakaz Aresztowania. Analiza polskiej praktyki występowania do innych państw Unii Europejskiej z wnioskiem o wydanie osoby trybem europejskiego nakazu aresztowania*, Warszawa 2011, s. 53.

[6] Organ sądownictwa konstytucyjnego w Polsce, którego podstawowym zadaniem jest kontrolowanie zgodności norm prawnych niższego rzędu z normami prawnymi wyższego rzędu, przede wszystkim z Konstytucją i niektórymi umowami międzynarodowymi.

[7] J. Starzyk-Sulejewska, *Implementacja współpracy sądowej w sprawach karnych,* [w:] W.M. Góralski, *Unia Europejska,* t. II: *Gospodarka – polityka – współpraca*, Warszawa 2007, s. 239.

Podstawą wysyłania ENA z Polski do państw członkowskich UE są bardzo różne kategorie przestępstw. Należą do nich najcięższe przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu – zabójstwa, przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu – udział w zorganizowanej grupie przestępczej, wzięcie zakładnika w celu określonego działania oraz największa grupa – przestępstwa przeciwko mieniu. Podstawą wydawania ENA są również takie przestępstwa, jak: groźby karalne, paserstwo, znęcanie się fizyczne i psychiczne, kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu, naruszenie miru domowego, rozpijanie małoletniego, niestosowanie się do orzeczonego przez sąd zakazu, ujawnienie informacji niejawnych, kradzież impulsów telefonicznych, nadużycie zaufania w obrocie gospodarczym, poniżenie lub znieważenie podwładnego, spowodowanie zdarzenia będącego podstawą do wypłaty odszkodowania.

W Polsce ENA wykonuje się, gdy sprawca popełnia na terenie Polski przestępstwo, a następnie opuszcza granice kraju (99,9 proc. wydania ENA), lub sprawca popełnia przestępstwo poza granicami naszego kraju, ale na szkodę np. polskiej placówki dyplomatycznej. Jeśli istnieje podejrzenie, że sprawca przebywa na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, sąd okręgowy może wydać europejski nakaz aresztowania. Gdy miejsce pobytu sprawcy nie jest znane, prokurator, a w postępowaniu sądowym sąd okręgowy, przesyła odpis ENA do Biura Międzynarodowej Współpracy Policji Komendy Głównej Policji z wnioskiem o wszczęcie poszukiwań międzynarodowych. Jeśli miejsce pobytu sprawcy jest znane, prokurator, a w postępowaniu sądowym sąd okręgowy, przekazuje go bezpośrednio organowi sądowemu państwa wykonania nakazu. Sąd bądź prokurator wprowadza informację o tym do Systemu Informacyjnego Schengen (SIS). Umieszczony w nim wpis jest równoznaczny z wydaniem ENA. Następnie poszukiwany zostaje zatrzymany przez policję kraju, w którym przebywa. W dalszej kolejności polski sąd wysyła oryginały dokumentów ENA do właściwego organu prokuratorskiego/sądowego w kraju, na terenie którego nastąpiło zatrzymanie. Organ ten rozstrzyga o wykonaniu ENA, jeśli nie zachodzą negatywne przesłanki. W wypadku odmowy wykonania musi podać jej przyczyny. Jeśli zatrzymany wyraża zgodę na przekazanie do kraju, w którym wystawiono ENA, przekazanie następuje niezwłocznie, najpóźniej w ciągu dziesięciu dni. W przeciwnym wypadku właściwy organ sądowy kraju, na terenie którego nastąpiło zatrzymanie, ma sześćdziesiąt dni na rozpatrzenie sprawy i podjęcie decyzji. W szczególnych przypadkach termin ten może być przedłużony o trzydzieści dni. Po przekazaniu informacji związanych z nakazem aresztowania, tożsamością osoby, charakterem popełnionego przez nią przestępstwa, każde państwo członkowskie zezwala na tranzyt osoby przekazywanej przez swoje terytorium. Decyzja organu sądowego w kraju, na terenie którego nastąpiło zatrzymanie, wraz z uzasadnieniem trafia do organu sądowego w Polsce. Do Biura Międzynarodowej Współpracy Policji Komendy Głównej Policji (BMWP) wpływa natomiast zgoda ministra sprawiedliwości, sądu okręgowego lub prokuratury okręgowej na przekazanie osoby. BMWP powiadamia Wydział Konwojowy Biura

Prewencji i Ruchu Drogowego KGP, który organizuje: konwój lotniczy – rejsowy lub zbiorczy, konwój kołowy z przejścia granicznego, na którym przekazane będą osoby zatrzymane, albo konwój morski.[8]

Doświadczenia polskiej Policji w realizacji ENA

Organizacja i realizacja konwojów międzynarodowych odbywa się w oparciu o § 23 ust. 1 Zarządzenia Komendanta Głównego Policji nr 360 z dnia 26 marca 2009 roku w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń[9]. Zgodnie z definicją zawartą w zarządzeniu, konwój to zespół czynności związanych z przemieszczaniem osoby konwojowanej, albo przedmiotów niebezpiecznych lub wartościowych. Osobą konwojowaną jest osoba pobrana z zakładu karnego, aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, policyjnej izby dziecka lub innego ośrodka dla nieletnich, a także osoba skazana lub tymczasowo aresztowana, przekazywana w ramach umów międzynarodowych.

W wypadku państw, które sąsiadują z Rzecząpospolitą Polską, przekazania lub przejęcia osób w ramach umów międzynarodowych odbywają się na drogowych przejściach granicznych albo w ramach konwojów wykonywanych na pokładach statków powietrznych (stanowią większość organizowanych konwojów), jeżeli jest to konieczne dla bezpieczeństwa osób konwojowanych. Natomiast gdy państwo nie graniczy z RP, przekazania i przejęcia osób w ramach umów międzynarodowych odbywają się w miejscach uzgodnionych ze stroną przekazującą. Do przetransportowania osób pozbawionych wolności najczęściej korzysta się z samolotów lotniczych linii rejsowych.

W celu zmniejszenia kosztów realizacji konwojów międzynarodowych[10] od 2008 roku funkcjonuje system konwojów zbiorczych. Polega on na łączeniu konwojów w przypadkach przekazywania w niewielkich odstępach czasu dwóch lub trzech osób pozbawionych wolności z jednego państwa.

Konwoje są realizowane podczas lotów rejsowymi samolotami zgodnie z międzynarodowymi przepisami prawa lotniczego, ale przy większej grupie zatrzymanych (nawet do czterdziestu osób) odbywa się to wyczarterowanymi wojskowymi samolotami transportowanymi. Z reguły konwoje przeprowadza się w ciągu jednego lub maksymalnie dwóch dni[11]. W zależności od użytego rodzaju samolotu wojskowego jednocześnie do Polski konwojowanych jest od dwudziestu trzech – w przy-

[8] P. Kacak, *Sądy orzekają. Policja płaci*, „Policja 997" 2013, nr 9 (102), s. 25.

[9] Dz.Urz. KGP 2009 nr 6 poz. 29 ze zm.

[10] Średni koszt konwoju jednej osoby samolotem rejsowym w 2014 r. wyniósł około 7.367 zł, natomiast koszt przewozu jednej osoby w ramach konwoju zbiorczego wyniósł około 1.191 zł, czyli przewóz jednej osoby w ramach konwojów zbiorczych był tańszy o około 6.176 zł od przewozu jednej osoby samolotem rejsowym.

[11] E. Sandecka-Pultowicz, *Otwarty na świat i ludzi*, „Stołeczny Magazyn Policyjny" 2015, nr 5, s. 9.

padku samolotu Casa C 295M, a w przypadku Herculesa C 130 – do czterdziestu pięciu osób poszukiwanych przez polski wymiar sprawiedliwości. System ten wprowadzono i wdrożono na podstawie porozumienia między Ministerstwem Spraw Wewnętrznych a Ministerstwem Obrony Narodowej (Dowództwem Sił Powietrznych RP). Ponadto istnieje możliwość łączenia przejęcia większej liczby osób i konwojowania ich drogą lądową przez terytorium innych państw. Do konwojowania wykorzystuje się specjalistyczne środki transportu osób konwojowanych (więźniarki).

Komenda Główna Policji w 2014 roku zorganizowała ogółem 709 konwojów, w ramach których w portach lotniczych państw wydania oraz na przejściach granicznych, zwanych punktami kontaktowymi, przejęto lub przekazano 1839 osób pozbawionych wolności. Analogicznie w roku 2013 – wykonano 724 konwoje i przejęto 2114 osób poszukiwanych[12]. W ostatnim czasie najczęściej wykonywano konwoje osób zatrzymanych w Wielkiej Brytanii za kradzieże i włamania oraz posiadanie narkotyków.

Organizacja konwojów zbiorczych osób wymaga większego nakładu pracy policjantów w związku z bieżącą analizą przekazań osób z poszczególnych państw, jednak w końcowym rozrachunku przynosi to wymierne korzyści. Istotna w tym zakresie jest również bezpośrednia współpraca Policji z przedstawicielami Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, placówek dyplomatycznych innych państw, oficerami łącznikowymi Policji, Centralnym Zarządem Służby Więziennej, sądami i prokuraturami, która umożliwia skrócenie czasu organizacji takiego przedsięwzięcia.

Zadania związane z konwojami lotniczymi wykonują przede wszystkim policjanci z Wydziału Konwojowego Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji. Mając na uwadze konieczność zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa na pokładach statków powietrznych, każdy policjant kierowany do realizacji tego typu zadań musi bardzo dobrze komunikować się w języku angielskim oraz przechodzi odpowiednie przeszkolenie. Zakres takiego szkolenia dotyczy ogólnych zasad realizacji konwojów osób pozbawionych wolności, z uwzględnieniem przepisów przewoźników lotniczych, odnoszących się do metod i środków stosowanych wobec pasażerów niebezpiecznych. Ważnym elementem szkolenia jest również aspekt stosowania środków przymusu bezpośredniego wobec osób konwojowanych na pokładach statków powietrznych.

Podsumowanie

W większości krajów Europy zachodniej organy wymiaru sprawiedliwości kierują się między innymi zasadą oportunizmu, czyli ekonomiki ścigania/procesu –

[12] D. Minkiewicz, *Konwoje międzynarodowe a europejski nakaz aresztowania*, „Kwartalnik Policyjny" 2015, nr 1, s. 19.

zależnie od wagi sprawy. Przy mniejszym ciężarze gatunkowym czynów karalnych, jeśli sprawca podjął współpracę ze śledczymi, dopuszcza się nie tylko zapiskowe działanie organów ścigania, ale też odstąpienie od procesu przez sąd. W Polsce wymiar sprawiedliwości działa zgodnie z obowiązującą w prawie zasadą legalizmu[13], wedle której wymagane jest bezwzględne ściganie i stawianie przed sądem wszystkich osób popełniających przestępstwa, zarówno dużej wagi, jak również tych popełnionych nieumyślnie. Obecnie jedynym kryterium, jakim kieruje się sąd, wydając w takich wypadkach europejski nakaz aresztowania, jest okres kary, jaki pozostał do wykonania. Zgodnie z art. 607b kpk nie może być to mniej niż cztery miesiące. Taka regulacja oczywiście oznacza, że europejskie nakazy aresztowania są kierowane z Polski w błahych sprawach[14]. Sprawia to, że liczba wydawanych ENA jest największa w UE. Z punktu widzenia celowości i ekonomii procesu może to być odbierane jako nieracjonalne[15], jednakże koszty finansowe sprowadzenia do Polski sprawców przestępstw trzeba ponosić, gdyż te społeczne są większe. Ponadto od 1 lipca 2015 roku powyższy przepis został zmieniony i otrzymał brzmienie: „Wydanie nakazu jest niedopuszczalne, jeśli nie wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości". Nowelizacja ustawy spowoduje duże odciążenie finansowe Policji, gdyż to ona pokrywa koszty sprowadzenia przed oblicze sądu każdego zatrzymanego za granicą na podstawie ENA. Również czas, jaki policjanci poświęcają na zorganizowanie i wykonanie konwojów, ulegnie skróceniu.

Podczas organizacji i realizacji konwojów międzynarodowych występują również problemy w zakresie właściwego ich wykonania. Jednym z nich jest bardzo krótki czas na ich zorganizowanie i wykonanie. Zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi w decyzji ramowej, przejęcie osoby pozbawionej wolności następuje w ciągu dziesięciu dni od uprawomocnienia się postanowienia sądu państwa wydania o przekazaniu osoby poszukiwanej do państwa wnioskującego. Uzyskanie zgody na przedłużenie tego terminu jest bardzo utrudnione, a najczęściej jest spowodowane chorobą osoby przekazywanej, odwołaniem lub zawieszeniem wykonywania lotów spowodowane złymi warunkami atmosferycznymi. Przyjęcie tak rygorystycznych zasad powoduje, że na organizację i przejęcie osoby pozbawionej wolności pozostają praktycznie 3–4 dni. Podyktowane jest to tym, że informacja o konieczności przejęcia osoby poszukiwanej w ramach ENA trafia do polskiej Policji po kilku dniach od uprawomocnienia się postanowienia sądu, kiedy biegnie już okres dziesięciodniowy, przewidziany na organizację i przejęcie osoby pozbawionej wolności. Jest to bardzo ważne, gdyż w wypadku braku możliwości przejęcia osoby poszu-

[13] Zob.: M. Rogalski, *Zasady legalizmu w procesie karnym po noweli do kodeksu postępowania karnego z dnia 27 września 2013 r.*, „Prokuratura i Prawo" 2015, nr 1–2.

[14] T. Gardocka, dz. cyt., s. 32.

[15] M. Kryszkiewicz, *Europejski nakaz aresztowania do zmiany: postępowanie za drogie*, http://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/821652,europejski-nakaz-aresztowania-do-zmiany-postepowanieza-drogie.html [dostęp: 2.06.2015].

kiwanej w wyżej wymienionym terminie może ona zostać zwolniona, a tym samym osoba ta może uniknąć odpowiedzialności za przestępstwo popełnione na terenie Polski.

Otwarcie granic w ramach Schengen spowodowało zwiększoną mobilność obywateli polskich na terenie Unii. Temu zjawisku towarzyszą również negatywne zjawiska, związane z popełnianiem różnej kategorii przestępstw na terytorium całej Unii Europejskiej oraz ukrywaniem się sprawców poza granicami kraju. W prawie międzynarodowym problem popełniania przestępstw przez obcokrajowców został uregulowany przez wprowadzenie procedur ekstradycyjnych między państwami na podstawie umów dwu- i wielostronnych. Umowy międzynarodowe, takie jak europejski nakaz aresztowania, niosą w sobie rozwiązania systemowe z zakresu swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych, stanowią istotny element w kształtowaniu bezpieczeństwa wewnętrznego UE, w tym Polski. Z perspektywy czasu ENA należy zaliczyć do narzędzi spajających działania państw członkowskich w zwalczaniu przestępczości, tym samym funkcjonowanie tej „instytucji" wpływa na pogłębienie i zacieśnienie współpracy[16].

Na przestrzeni lat instytucja ENA na stałe wpisała się w obszar pracy polskiej Policji i jest główną podstawą do zatrzymania i przekazania osoby poszukiwanej z krajów Unii Europejskiej. Pomimo wielu trudności i licznych zadań wykonywanych przez funkcjonariuszy Policji należy stwierdzić, że przyjęty sposób organizacji i realizacji międzynarodowych konwojów, pomimo różnych trudności i licznych zadań, jest prawidłowy. Potwierdzeniem tej tezy może być to, że podczas konwojów osób pozbawionych wolności do tej pory nie odnotowano wydarzeń nadzwyczajnych.

Literatura

Wydawnictwa zwarte

Binas P., Nalewajko P., *Europejski nakaz aresztowania,* [w:] *Unijna polityka karna,* [red.] A. Szwarc, Poznań 2009.

Europejski nakaz aresztowania w teorii i praktyce państw członkowskich Unii Europejskiej, [red.] P. Hofmański, Warszawa 2008.

Gardocka T., *Europejski Nakaz Aresztowania. Analiza polskiej praktyki występowania do innych państw Unii Europejskiej z wnioskiem o wydanie osoby trybem europejskiego nakazu aresztowania*, Warszawa 2011.

Góralski W. M., *Unia Europejska, tom II, Gospodarka - Polityka - Współpraca*, Warszawa 2007.

Starzyk-Sulejewska J., *Implementacja współpracy sądowej w sprawach karnych*, [w:] W.M. Góralski, *Unia Europejska*, t. II: *Gospodarka - polityka - współpraca,* Warszawa 2007, s. 239.

Unijna polityka karna, [red.] A. Szwarc, Poznań 2009.

[16] *Europejski nakaz aresztowania...*, s. 19–30.

Artykuły prasowe

Kacak P., *Sądy orzekają. Policja płaci*, „Policja 997" 2013, nr 9(102).

Minkiewicz D., *Konwoje międzynarodowe a europejski nakaz aresztowania*, „Kwartalnik Policyjny" 2015, nr 1.

Rogalski M., *Zasady legalizmu w procesie karnym po noweli do kodeksu postępowania karnego z dnia 27 września 2013 r.*, „Prokuratura i Prawo" 2015, nr 1–2.

Sandecka-Pultowicz E., *Otwarty na świat i ludzi*, „Stołeczny Magazyn Policyjny" 2015, nr 5.

Dokumenty prawne

Decyzja ramowa Rady Unii Europejskiej z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.Urz. UE L 190/1 z dnia 18 lipca 2002 r.).

Decyzja ramowa Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności – w celu wykonywania tych wyroków w Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE L 327/27 z dnia 15 grudnia 2008 r.).

Drugi protokół dodatkowy do europejskiej konwencji, sporządzony w Strasburgu z dnia 17 marca 1978 r. (Dz.U. 1994 nr 70 poz. 307).

Europejska konwencja o ekstradycji, sporządzona w Paryżu dnia 13 grudnia 1957 r.

Europejska konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych (Dz.U. 1999 nr 76 poz. 854).

Konwencja o przekazywaniu osób skazanych, sporządzona w Strasburgu dnia 21 marca 1983 r. (Dz.U. 1995 nr 51 poz. 279).

Porozumienie między Ministrem Obrony Narodowej a Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji zawarte w dniu 30 grudnia 2009 r. w sprawie korzystania z wojskowych transportowych statków powietrznych przez formacje podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Protokół dodatkowy do europejskiej konwencji o ekstradycji, sporządzony w Strasburgu dnia 15 października 1975 r. (Dz.U. 1994 nr 70 poz. 307).

Protokół dodatkowy do konwencji o przekazywaniu osób skazanych, sporządzony w Strasburgu dnia 18 grudnia 1997 r. (Dz. U. 2000 nr 43 poz. 490).

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. nr 89 poz. 555 z późn. zm.).

Zarządzenie Komnendanta Głównego Policji nr 360 z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń (Dz.Urz. KGP nr 6 poz. 29 ze zm.).

Materiały internetowe

Kryszkiewicz M., *Europejski nakaz aresztowania do zmiany: postępowanie za drogie*, http://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/821652,europejski-nakaz-aresztowania-do-zmiany-postepowanieza-drogie.html.

THE SPHERE OF POLICE COMPETENCES IN THE IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN ARREST WARRANT

Summary: The European Arrest Warrant is the decision of a judicial authority which facilitates the detention and conveyance of persons suspected or indicted of having committed criminal actions in another country and the extradition of aforesaid persons to the respective country in

order to bring them to justice or where a sentence already imposed has to be completed. The article presents the legal bases and procedures that regulate and control the extradition proceedings within the European Union. Following, this paper outlines the operational implementations applied by the Polish police force in the course of the EAW procedure. The material presented in this article is based on the analysis of the respective applicable international law, supplemented by expert surveys conducted with police officials responsible for the organization and operation of convoys of detainees transferred beyond Polish borders.

Key words: procedures, convoy, police force, arrest warrant, international cooperation, security.